

Kommunal beredskap mot akutt forurensning

Veiledning til dimensjonering

KOLOFON

Utførende institusjon

Norconsult AS

Oppdragstakers prosjektansvarlig

Jørn Harald S. Andersen

Kontaktperson i Miljødirektoratet

Roar Gammelsæter

M-nummer

M-1799

År

2020

Sidetall

35

Miljødirektoratets kontraktnummer

19087584

Utgiver

Miljødirektoratet

Prosjektet er finansiert av

Miljødirektoratet

Forfatter(e)

Miljødirektoratet: Anette Fischer, Roar Gammelsæter
Kystverket: Åsmund Berg Nilsen, Rune Frostvin, Anette Solbraa Bay
Norconsult: Jørn Harald S. Andersen

Tittel - norsk og engelsk

Kommunal beredskap mot akutt forurensning - veiledning for dimensjonering.

Municipal emergency preparedness against acute pollution - guidance for dimensioning.

Sammendrag - summary

Denne veiledningen omhandler den enkelte kommunes ansvar for å utarbeide en miljørisikoanalyse og en beredskapsanalyse for å understøtte en interkommunal beredskapsplan. Kommunen er pliktig til - og vil ha stor nytte av - å delta aktivt i det interkommunale samarbeidet om håndtering av lokale og regionale hendelser som medfører akutt forurensning.

Veiledningen skal sikre en lik oppbygging og tilnærming av den kommunale beredskapen slik at den også er forutsigbar for Kystverket når den ved store hendelser vil inngå som en viktig del av den nasjonale beredskapen mot akutt forurensning.

4 emneord

forurensning, akutt, kommunal, beredskap, risiko

4 subject words

pollution, acute, municipal, preparedness, risk

Forsidefoto

Kommunal beredskap, øvelse i småbåthavn (Kilde: IUA Vestfold)

Innhold

1. Beredskapen mot akutt forurensning	5
1.1. Formål	5
1.2. Akutt forurensning.....	5
1.3. Det nasjonale beredskapssystemet.....	5
1.3.1. Generelt.....	5
1.3.2. Privat beredskap mot akutt forurensning.....	6
1.3.3. Kommunal beredskap mot akutt forurensning.....	6
1.3.4. Statlig beredskap mot akutt forurensning.....	6
1.4. Nærmere om kommunal beredskap mot akutt forurensning	7
1.4.1. Miljørisiko og beredskapsanalyser (§§ 18A-4 og 18A-5).....	7
1.4.2. Beredskapsetablering (§ 18A-6)	8
1.4.3. Interkommunalt samarbeid (§ 18A-7)	8
1.4.4. Beredskapsplan (§ 18A-8)	8
1.4.5. Opplæring, trening, beredskapsøvelser og testing (§ 18A-9).....	9
1.4.6. Samordning med kommunens øvrige beredskapsplikt (§ 18A-10)	9
1.4.7. Samordning med statlig beredskap mot akutt forurensning (§ 18A-10).....	10
1.4.8. Avtaler med private beredskapsaktører	10
1.4.9. Statlig tilsyn med den kommunale beredskapen mot akutt forurensning	11
1.5. Varsling og rapportering	11
1.6. Nærmere om kommunale og statlige aksjoner mot akutt forurensning	11
1.6.1. Kommunale aksjoner mot akutt forurensning ledet av IUA	12
1.6.2. Statlige aksjoner	12
1.6.3. Miljøundersøkelser og prøvetaking	13
1.6.4. Avtale om bruk av ressurser fra SNO under aksjoner.....	13
1.6.5. Håndtering av skadet og dødt vilt (inkludert sjøfugl).....	13
1.6.6. Aksjoner i verneområder	15
1.6.7. Miljøfaglig rådgivning under aksjoner mot akutt forurensning	15
1.6.8. Avfallshåndtering under aksjoner mot akutt forurensning	15
1.6.9. Grunnforurensning etter hendelser med akutt forurensning.....	15
1.7. Prioriteringskart for innsats ved akutt forurensning.....	16
2. Miljørisikoanalyse §18A-4	18
2.1. Analysens omfang og struktur	18
2.1.1. Omfang	18
2.1.2. Struktur.....	18

2.2. Metodikk	19
2.2.1. Kriterier for sannsynlighet og konsekvens	20
2.3. Kartlegging av sårbare miljøressurser	22
2.4. Farer og uønskede hendelser	22
2.5. Miljørisikoanalyse.....	23
2.6. Risikobilde og tilrådninger.....	24
2.7. Valg av dimensjonerende hendelser	25
3. Beredskapsanalyse §18A-5	27
3.1. Analysens struktur.....	27
3.1.1. Struktur	27
3.1.2. Analysens innledning	27
3.2. Utvikling av scenarioer.....	28
3.3. Bestemme operative mål.....	28
3.4. Identifisere ressurser for å nå operative mål	29
3.5. Organisering	29
4. Utvikling av beredskapsplan §18A-8	30
4.1. Innledning.....	30
4.2. Beredskapsplanens struktur - planmal	31
4.2.1. Organisering av interkommunal beredskap mot akutt forurensning	31
4.2.3. Eksempel på innsatsordre og sjekklister for roller	33

Forord

Kommunen har en viktig rolle i den nasjonale beredskapen mot akutt forurensning. Kommunens plikter følger av forurensningsloven § 43. Kommunenes beredskapsplikt etter forurensningsloven er en del av kommunens samlede beredskapsplikt, jf. forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Kapittel 18A om kommunal beredskap mot akutt forurensning ble tatt inn i forurensningsforskriften i 2018. Formålet med forskriften er å sikre etablering av effektiv, god og enhetlig kommunal beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som ikke er dekket av privat beredskap.

Den kommunale beredskapen mot akutt forurensning består av den enkelte kommunes minimumsberedskap og den interkommunale beredskapen mot akutt forurensning (IUA). Det vises til forurensningsforskriften § 18A-3.

Den enkelte kommunen har ansvar for å utarbeide en miljørisikoanalyse og en beredskapsanalyse. Basert på deltakerkommunenes miljørisiko- og beredskapsanalyser skal IUA utarbeide en felles beredskapsplan for sin region. Planen skal også omfatte den enkelte deltakerkommunes lokale beredskap, og den skal godkjennes av kommunestyret i alle deltakerkommuner. Deltakerkommunene er pliktig til, og vil ha stor nytte av, å delta aktivt i det interkommunale samarbeidet om beredskap mot akutt forurensning.

Kommunens beredskap mot akutt forurensning skal samordnes med kommunens øvrige beredskapsforpliktelser og med andre beredskapsorganisasjoner.

1. Beredskapen mot akutt forurensning

1.1. Formål

Formålet med denne veiledningen er å gi kommunene veiledning i hvordan miljørisiko- og beredskapsanalyser kan gjennomføres, slik at disse blir enhetlig og blir gode grunnlag for å utarbeide beredskapsplaner og etablere og vedlikeholde den kommunale beredskapen mot akutt forurensning.

Innledningsvis følger informasjon om forurensningslovens krav til beredskap mot akutt forurensning og det nasjonale beredskapssystemet, slik at den kommunale beredskapen mot akutt forurensning settes i en helhetlig kontekst.

1.2. Akutt forurensning

Akutt forurensning er forurensning av betydning som inntreffer plutselig og som ikke er tillatt. Denne definisjonen fremgår av forurensningsloven § 38. Hva som er forurensning følger av forurensningsloven § 6.

Krav til beredskap mot akutt forurensning er gitt i forurensningsloven kapittel 6.

Når det er fare for forurensning skal den ansvarlige sørge for tiltak for å hindre at forurensning inntreffer. Har forurensningen inntrådt skal han sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av den. Den ansvarlige plikter også å treffe tiltak for å avbøte skader og ulemper som følge av forurensningen eller av tiltakene for å motvirke den. Forurensere er ansvarlig for hendelsen. Ansvaret påhviler forurensere selv om kommunen (IUA) eller staten (Kystverket) aksjonerer mot akutt forurensning, da alle tiltak som iverksettes gjøres på vegne av ansvarlig forurensere.

1.3. Det nasjonale beredskapssystemet

1.3.1. Generelt

Forurensningsloven kapittel 6 beskriver det nasjonale beredskapssystemet mot akutt forurensning. Ansvaret for beredskap mot akutt forurensning er delt mellom private virksomheter, kommunen og staten.

Staten ved Kystverket skal, så langt det er mulig, sørge for at privat, kommunal og statlig beredskap samordnes i et nasjonalt beredskapssystem.

1.3.2. Privat beredskap mot akutt forurensning

Private virksomheter har ansvar for beredskap mot akutt forurensning som kan oppstå som følge av egen virksomhet. Dette følger av forurensningsloven § 40.

Miljødirektoratet og Fylkesmannen stiller nærmere krav til og fører tilsyn med beredskap mot akutt forurensning hos virksomheter som er underlagt deres respektive myndighet etter forurensningsloven¹. Krav til privat beredskap mot akutt forurensning kan være gitt i forskrift, vedtak etter forurensningsloven § 40 eller i tillatelse etter forurensningsloven kapittel 3. Basert på dette kan Fylkesmannen og Miljødirektoratet følge opp beredskapen og hendelser med akutt forurensning ved disse virksomhetene. Oppfølging av hendelser med akutt forurensning vil skje i samarbeid med kystverket.

Aksjonsplikt

Den ansvarlige for akutt forurensning har plikt til å iverksette tiltak for å avverge og begrense skader og ulemper. Dette betyr at en virksomhet som er ansvarlig for akutt forurensning skal iverksette aksjon for å stanse, fjerne, hindre og begrense forurensningen. Dette følger av forurensningsloven § 46 jfr. § 7. Kystverket kan føre tilsyn med private aksjoner mot akutt forurensning.

Bistandsplikt

Private virksomheter som har beredskapsplikt har plikt til å bistå under kommunale og statlige aksjoner mot akutt forurensning, når det er gitt pålegg om dette i medhold av forurensningsloven § 47.

1.3.3. Kommunal beredskap mot akutt forurensning

Kommunen har ansvar for beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe i eller få skadevirkninger for kommunen, og som ikke er dekket av privat beredskap. For mer informasjon vises det til kapittel 1.4.

Aksjonsplikt

Kommunen har plikt til å iverksette tiltak mot akutt forurensning (aksjonsplikt), både i tilfeller som beredskapen er bygd for å håndtere og ved andre tilfelle av akutt forurensning der den ansvarlige ikke iverksette tilstrekkelige tiltak. Dette følger av forurensningsloven § 46. For mer informasjon vises det til kapittel 1.6.

Bistandsplikt

Kommunen skal bistå under aksjoner mot akutt forurensning når andre kommuner ber om det. Kommunen har også, etter pålegg fra Kystverket, plikt til å bistå under statlige aksjoner mot akutt forurensning. Dette følger av forurensningsloven § 47. Kommunens kostnader i denne sammenheng kan kreves refundert av den kommunen som er ansvarlig for aksjonen eller Kystverket dersom det er statlig aksjon. For mer informasjon vises det til kapittel 1.6.

1.3.4. Statlig beredskap mot akutt forurensning

Staten har ansvar for beredskap mot større tilfeller av akutt forurensning som ikke er dekket av privat eller kommunal beredskap. Det er Kystverket som har ansvar for den statlige beredskapen

---

¹ Rundskriv t-3/12 fra Klima- og miljødepartementet om Fylkeskommens myndighet etter forurensningsloven, oreigningslova og produktkontrollloven.

mot akutt forurensning og som har det operative ansvaret under statlige aksjoner. Kystverket ivaretar for eksempel beredskap mot større tilfeller av akutt forurensning fra skip.

Kystverket er forurensningsmyndighet ved akutt forurensning og fare for akutt forurensning, og fører tilsyn med forurensers gjennomføring av tiltak mot akutt forurensning. Kystverket bistår også om nødvendig under kommunale aksjoner. I tillegg kan Kystverket, dersom om de finner det nødvendig, helt eller delvis overta ledelsen av en aksjon (iverksette statlig aksjon).

Kystverket kan, i medhold av forurensningsloven, blant annet pålegge den ansvarlige for akutt forurensning å gi opplysninger og gjennomføre tiltak og undersøkelser. Kystverket kan benytte tvangsmulkt, i henhold til forurensningsloven § 73, som pressmiddel for gjennomføring av slike pålegg. Kystverket kan delegerer denne myndigheten til Fylkesmannen i enkeltsaker for å følge opp (føre tilsyn med) hendelser med akutt forurensning, når Fylkesmannen samtykker til slik delegering. Når det er delegert slik myndighet kan Fylkesmannen følge opp den ansvarlige forurensere, og påse at tilstrekkelige tiltak blir iverksatt.

Dersom den ansvarlige ikke iverksetter nødvendige tiltak eller det haster å iverksette tiltakene kan Kystverket gjennomføre tiltak (aksjonere) på vegne av den ansvarlige i henhold til forurensningsloven § 74. Det offentlige kostnader vil bli krevet dekket av den ansvarlige etter § 76. Dette gjelder også kostnader ved statlig aksjon.

For mer informasjon om den statlige beredskapen mot akutt forurensning: <https://kystverket.no>.

1.4. Nærmere om kommunal beredskap mot akutt forurensning

Kommunen skal for eksempel ha beredskap mot akutt forurensning fra tankbiler, nedgravde oljetanker, gjødselkjellere og mindre tilfeller av akutt forurensning fra skip. Kommunens plikt følger av forurensningsloven § 43. Nærmere krav til den kommunale beredskapen er gitt i forurensningsforskriften kapittel 18A.

Kommunens beredskap mot akutt forurensning er todelt. Den består for det første av kommunens egen beredskap mot de minste hendelsene og førsteinnsats ved mer omfattende hendelser. For det andre består den av den interkommunale beredskapen mot akutt forurensning.

1.4.1. Miljørisiko og beredskapsanalyser (§§ 18A-4 og 18A-5)

Den enkelte kommune skal sørge for at det utarbeides miljørisikoanalyse for kommunen. På bakgrunn av de utvalgte scenariene fra miljørisikoanalysen skal kommunen gjennomføre en beredskapsanalyse.

Miljørisikoanalysen og beredskapsanalysen skal bl.a. omfatte

- kartlegging av alle kilder/virksomheter som kan føre til akutt forurensning i kommunen
- kartfesting og prioritering av miljøverdier og sårbare naturområder
- analyse av miljørisiko og utarbeidelse av dimensjonerende scenarier
- fastsette rammene for kommunens beredskap

Kommunen kan benytte konsulenter eller IUA for bistand til å gjennomføre miljørisiko og beredskapsanalyser. Kommunen må uansett ha eierskap til analysene.

Veiledning for gjennomføring av miljørisiko- og beredskapsanalyse er gitt i kapitlene 2 og 3.

1.4.2. Beredskapsetablering (§ 18A-6)

Den kommunale beredskapen skal etableres på grunnlag av miljørisikoanalysen, beredskapsanalysen og de dimensjonerende scenariene som er valgt ut basert på disse analysene.

Beredskapsorganisasjonen skal etableres på et enhetlig ledelsessystem, og skal som et minimum omfatte funksjonene:

- operasjonsleder
- leder for planlegging og miljø
- logistikkleder
- skadestedsleder

En person kan dekke flere av funksjonene beskrevet ovenfor.

Det vises i denne forbindelse til Veileder om Enhetlig Ledelsessystem (ELS) (DSB, 2011).

Beredskapen skal bemannes med tilstrekkelig personell med relevant kompetanse og praktisk erfaring for innsats mot de dimensjonerende scenariene.

1.4.3. Interkommunalt samarbeid (§ 18A-7)

Kommunene skal, gjennom en felles operativ og administrativ organisering, samarbeide om en nødvendig interkommunal beredskap mot akutt forurensning. Dette følger av forurensningsforskriften § 18A-7. Det interkommunale samarbeidet skal ivareta deltakerkommunenes beredskap mot akutt forurensning utover minimumsberedskapen som skal være på plass i den enkelte kommune.

Den interkommunale beredskapen mot akutt forurensning er delt inn i interkommunale samarbeidsutvalg (IUA). Inndeling av regionene er gitt i vedlegg til forurensningsforskriften kapittel 18A.

IUA skal ha tilgang til og holde ved like det beredskapsmateriellet som trengs, og må ha tilstrekkelig responstid ved uhell.

1.4.4. Beredskapsplan (§ 18A-8)

På bakgrunn av deltakerkommunenes miljørisiko- og beredskapsanalyser skal IUA utarbeide en beredskapsplan for regionen. Beredskapsplanen skal omfatte både planen for IUA og den enkelte deltakerkommunes plan for minimumsberedskap og førsteinnsats. Beredskapsplanen skal vedtas i kommunestyret i deltakerkommunene.

Beredskapsplanen skal som et minimum inneholde:

- beskrivelser av organisering
- beskrivelser av bemanning

- beskrivelser av innsatsutstyr
- beskrivelser av personlig utstyr
- innsatsplaner for de dimensjonerende scenariene.

I tillegg skal beredskapsplanen inneholde en beskrivelse av rutiner og reguleringer der IUA ivaretar rollen som Innsatsleder land underlagt Kystverket ved en statlig aksjon.

Beredskapsplanen skal oppdateres når det er nødvendig som følge av endringer i miljørisiko- og beredskapsanalysene og andre endringer som har betydning for beredskapen. Uansett skal beredskapsplanen gjennomgås hvert fjerde år og oppdateres i den utstrekning det er nødvendig.

Beredskapsplanen skal godkjennes av kommunestyret i de enkelte deltakerkommuner, og ved vesentlige endringer av denne.

Det er gitt veiledning for utvikling av beredskapsplanen i kapittel 4 i denne veiledningen.

1.4.5. Opplæring, trening, beredskapsøvelser og testing (§ 18A-9)

Gjennom IUA må kommunene samarbeide om å gi beredskapspersonellet den opplæringen de trenger og vedlikeholde denne. IUA skal til enhver tid ha oversikt over personell som innehar beredskapsfunksjoner, og skal utarbeide årlige planer for opplæring av personellet.

IUA har ansvar for å gjennomføre beredskapsøvelser, og skal ha årlige planer for øvelser. Hensikten med øvelsens er å gi beredskapspersonell nødvendig trening i sine roller og oppgaver, og at de skal bli kjent med og trent i bruken av beredskapsutstyret. Øvelsene skal evalueres og dokumenteres. Det skal særlig legges vekt på erfaringene øvelsene har gitt og hvilke endringer det er nødvendig å gjøre i beredskapen.

Den kommunale beredskapen skal testes minst en gang hvert annet år for å kontrollere at beredskapsplanen er egnet for formålet og at beredskapen er operativ og fungerer i henhold til beredskapsplanen.

1.4.6. Samordning med kommunens øvrige beredskapsplikt (§ 18A-10)

Den kommunale beredskapen mot akutt forurensning er en del av kommunens totale beredskap og skal samordnes med øvrige beredskapsforpliktelser i henhold til forskriften om kommunal beredskapsplikt.

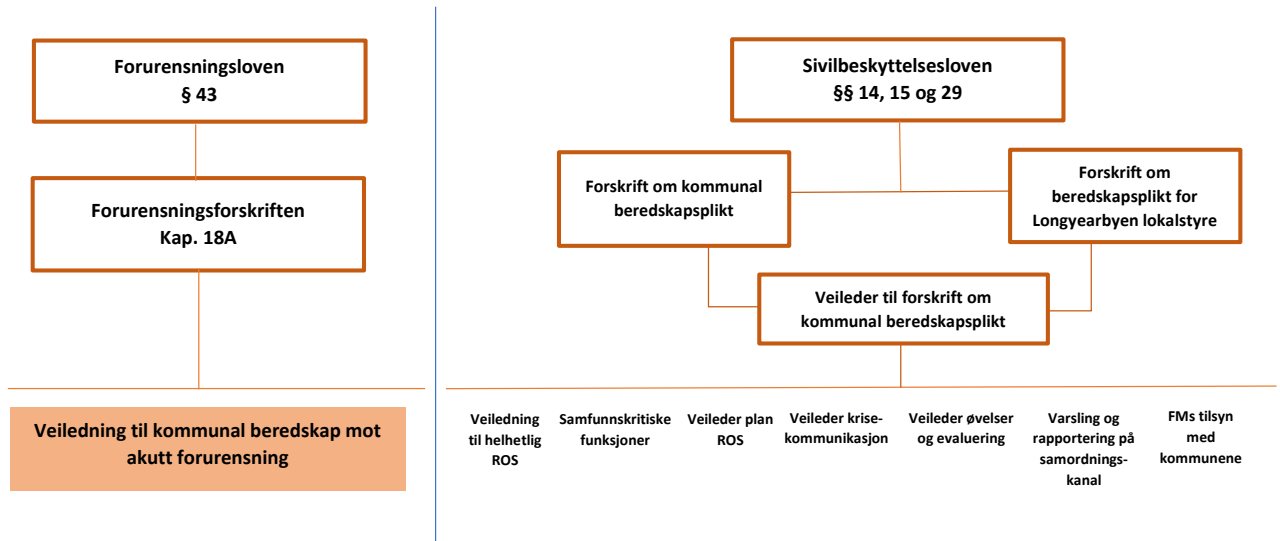

Fig. 1.1A Lov, forskrift og veiledninger som regulerer kommunens plikter innen beredskap

1.4.7. Samordning med statlig beredskap mot akutt forurensning (§ 18A-10)

At kommunen har en godt dokumentert og begrunnet beredskap mot akutt forurensning, er en viktig forutsetning for et velfungerende samvirkende privat, kommunalt og statlig beredskapssystem.

En dokumentert beredskap bygget på oppdaterte miljørisiko- og beredskapsanalyser vil gi sentrale myndigheter en nødvendig oversikt over den samlede kommunale beredskapen mot akutt forurensning. På denne måten vil staten ved Kystverket, i tillegg til egne miljørisiko- og beredskapsanalyser for skipstrafikken, ha det beste grunnlag for å beslutte nivå på den statlige tilleggsberedskapen.

Dokumentert beredskap i henhold til denne forskriften vil også legge til rette for en best mulig samordning mellom Kystverket og berørte IUA gjennom IUA-enes uniforme beskrivelse av egen bemanning, organisering, utstyr og innsatsplaner.

Beskrivelsene i IUA-enes beredskapsplaner av egen rolle som innsatsleder land ved en statlig ledet aksjon gir også hvert enkelt IUA et best mulig grunnlag for å fylle den rollen når behovet oppstår.

Beskrivelse av rutiner som varsling og rapportering mellom statlig aksjonsledelse og berørte IUA vil bidra til den nødvendige forutsigbarhet.

1.4.8. Avtaler med private beredskapsaktører

Noen kommuner (IUA) har avtaler med private beredskapsaktører. Eksempler på slike avtaler er avtalene Norsk oljevernforening for operatørselskap (NOFO) har med kommuner (IUA) langs kysten. Kommunens primære oppgave når det gjelder beredskap mot akutt forurensning er den

lovpålagte plikten i forurensningsloven § 43. Dersom kommuner, via IUA, inngår beredskapsavtaler for å bistå private aktører må det sikres at slike avtaler ikke svekker kommunenes beredskap etter forurensningsloven.

1.4.9. Statlig tilsyn med den kommunale beredskapen mot akutt forurensning

Fylkesmannen fører tilsyn med lovligheten av kommunens beredskap mot akutt forurensning etter forurensningsloven § 48a jf kommuneloven kapittel 30. Slikt tilsyn gjennomføres i samarbeid med Kystverket.

1.5. Varsling og rapportering

Akutt forurensning skal varsles i henhold til forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning.

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fra landbasert virksomhet varsles alarmsentral brann, 110.

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fra fartøy varsles Hovedredningssentralen eller nærmeste kystradio.

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fra petroleumsvirksomheten til havs varsles petroleumsvirksomheten. Petroleumsvirksomhetens landanlegg varsler i tillegg alarmsentral brann, 110.

Akutt forurensning som observeres fra luftfartøy varsle den enhet av lufttrafikkjenesten som luftfartøyet har kontakt med.

Varsling videre til Kystverket er regulert med egne instruksjoner til de varslingsaktørene som er nevnt i ovennevnte forskrift.. Kystverket har gitt en instruks for brann- og redningsvesen og 110-sentraler, instruksjonen beskriver i hvilke tilfeller og hvordan Kystverket skal viderevarsles.

Kystverket har 24-timers vaktberedskap og mottar og behandler meldinger om akutt forurensning og fare for akutt forurensning.

Ved etablering av en statlig aksjon vil Kystverket regulere varslings- og rapporteringsrutiner i de ordre som blir gitt ut til innsatsleder sjø, og berørte IUA i rollen som innsatsleder land.

1.6. Nærmere om kommunale og statlige aksjoner mot akutt forurensning

Krav til å iverksette aksjoner mot akutt forurensning og fare for akutt forurensning følger av forurensningsloven § 46.

Når det oppstår akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal den ansvarlige iverksette tiltak for å avverge og begrense skader og ulemper den akutte forurensningen medfører eller kan medføre.

Dersom den ansvarlige for akutt forurensning ikke iverksetter tilstrekkelige tiltak, har kommunen plikt til å iverksette tiltak for å bekjempe ulykken. Dette betyr at kommunen skal aksjonere under alle tilfeller av akutt forurensning i kommunen. Kommunenes plikt til å treffe tiltak gjelder også i de tilfellene hvor det er åpenbart at en står overfor en hendelse som er så stor at staten bør overta ledelsen av aksjonen. Aksjonsplikten gjelder også for hendelser der kommunen ikke har beredskapsplikt og for akutt forurensning som inntreffer utenfor kommunen, men som medfører skadevirkninger innen kommunen. Kommunens aksjonsplikt går dermed lenger enn de tilfellene som kommunen skal ha beredskap for. På den annen side kreves det ikke mer av kommunen her enn at de går inn med de beredskapsressursene de har.

1.6.1. Kommunale aksjoner mot akutt forurensning ledet av IUA

Ved kommunale aksjoner ledet av IUA vil Kystverket kunne yte bistand ved behov, jf. forurensningsloven § 46. Kystverkets vaktordning som er tilgjengelig 24/7 er det primære kontaktpunkt ved behov. Bistand kan bestå av rådgivning og veiledning overfor et IUA eller bistand i form av statlige beredskapsressurser. Relevant materiell fra beredskapsdepot og/eller fartøy med oljevernkapasiteter vil utplasseres etter anmodning fra IUA. Kystverket bidrar også med veiledning i denne forbindelse, men det er vesentlig å være bevisst på ansvars- og myndighetsfordeling ved en IUA-ledet aksjon med bistand fra Kystverket opp mot en statlig ledet aksjon.

Kystverkets administrative veileder for kommuner og IUA kan med fordel benyttes ved kommunale og IUA ledede aksjoner. Det vil gi et godt grunnlag for utforming og dokumentasjon av økonomisk krav til ansvarlig forurensner.

1.6.2. Statlige aksjoner

Ved en hendelse med akutt forurensning eller fare for akutt forurensning, vil Kystverket vurdere situasjonen og avgjøre om det skal settes i verk en statlig aksjon som helt eller delvis ledes av Kystverket. Flere momenter vurderes i denne sammenhengen. Den aktuelle forurensningen må være av et slikt omfang at det kan medføre alvorlig miljøskade. Her vurderes både type og mengde utslipp, og utslippspotensialet. Det vurderes hvilke miljøkonsekvenser utslippet kan få, blant annet om utslippet berører nasjonalparker, særlig vernede områder og særlig verdifulle naturforekomster. Det er også viktig å vurdere hvilket koordineringsbehov som kreves, blant annet hvor mange statlige og kommunale aktører som er involvert.

Dersom Kystverket overtar ledelsen av aksjonen, vil Kystverket fatte et vedtak om dette. Beslutning om statlig aksjon vil bli sendt til ansvarlig forurensner med kopi til IUA, og så langt det er praktisk mulig til de respektive kommunene. Det forutsettes at IUA også viderefremmer meldingen til sine deltakerkommuner, og oppretter kontakt med disse. Melding om iverksettelse av statlig aksjon skal tydeliggjøre at Kystverket er ansvarlig myndighet for ledelsen av aksjonen. Berørte kommuner, IUA, ansvarlig forurensner, forsikringselskap, øvrige offentlige myndigheter

og eventuelle andre involverte skal dermed forholde seg til Kystverket som ansvarlig myndighet for aksjonen.

Ved aksjoner som ledes av Kystverket vil kommunen pålegges å bistå med utstyr og personell som inngår i den kommunale beredskapen etter forurensningsloven. Ved hendelser som fører til statlig aksjon er det naturlig at kommunene aksjonerer via sitt IUA.

1.6.3. Miljøundersøkelser og prøvetaking

Miljøundersøkelser etter akutt forurensning skal gjennomføres for å dokumentere skadeomfang og restitusjonstid for miljøet.

For miljøundersøkelser i marint miljø vises det til [Retningslinjer for miljøundersøkelser i marint miljø etter akutt oljeforurensning](#) (TA-2955). Formålet med miljøundersøkelser i marint miljø etter akutt oljeforurensning er å dokumentere skadeomfang og restitusjonstid for marint liv og marine ressurser og mattrygghet.

Prøvetaking

Nærmere detaljer rundt metodikk er gjengitt i kapittel 7 og vedlegg i ovennevnte retningslinjer for miljøundersøkelser.

1.6.4. Avtale om bruk av ressurser fra SNO under aksjoner

Statens naturoppsyn (SNO) kan inngå avtaler med kommunen/IUA om bistand til kartlegging og telling av oljepåslag og oljeskadet sjøfugl og vilt under aksjoner mot akutt forurensning. Avtalen kan i tillegg omfatte leie av utstyr under aksjoner.

Under statlige aksjoner bistår SNO Kystverket.

1.6.5. Håndtering av skadet og dødt vilt (inkludert sjøfugl)

Miljødirektoratet har det sentrale forvaltningsansvaret for sjøfugl. Andre etater har roller og ansvar i en situasjon med oljeskadet vilt. De mest sentrale er Kystverket, Mattilsynet og fylkesmannen.

Miljødirektoratet har myndighetsansvar for å følge opp viltforskriften², og har i den forbindelse ansvar for å bestemme hvordan vilt, herunder sjøfugl, skal håndteres under hendelser med akutt forurensning (med unntak av sjøpattedyr som er Fiskeridirektoratets ansvar). Dette gjelder uavhengig av om ansvarlig for oppfølging av hendelsen (aksjonen) er privat virksomhet, kommunen/IUA eller Kystverket. Det er i følgende tilfeller nødvendig med tillatelse fra Miljødirektoratet:

- Innfangning av vilt, jfr viltforskriften § 2-2. Dette kan være aktuelt dersom man fanger inn oljeskadet vilt for avliving
- Ivaretagelse av dødt vilt, jfr viltforskriften kapittel 7
- Avlivning, jfr viltforskriften §§ 3-11 og 3-12

---

² [Forskrift om skadefelling, dødt vilt og bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark \(viltforskriften\) av 1. april 2020 nr. 565](#)

Miljødirektoratets vurdering er at det ikke er aktuelt å rehabilitere/vaske oljeskadet vilt annet enn for arter der hvert individs overlevelse har betydning for bestanden. For tiden gjelder dette bare stellerand og dverggås med leveområder i Varanger- og Porsangerfjorden.

Da rehabilitering i de fleste situasjoner ikke vil kunne anses som et bestandsbevarende tiltak, legger Miljødirektoratet stor vekt på den etiske og dyrevelferdsmessige siden av saken. Mattilsynet har myndighetsansvar for å følge opp dyrevelferdsloven³, og har utredet dette etter. De tar utgangspunkt i tre alternative måter å tilnærme seg en situasjon der dyr blir utsatt for oljeskade: rehabilitering, avliving og å ikke gjøre noe.

Mattilsynet poengterer at det ved valg mellom de alternative metodene også må tas hensyn til at eventuelle tiltak ikke må føre til enda større lidelse. De viser også til at både innfangning og/eller avliving av syke og skadde dyr i enkelte situasjoner kan føre til at friske dyr blir syke eller skadet. Dette kan skje ved at friske fugler blir skremt ut i tilsølte områder. Avliving av dyr er ikke i strid med dyrevelferdsloven dersom det skjer på en forsvarlig måte. Når det gjelder rehabilitering sier Mattilsynet at håndtering av ville dyr på den måten som rehabilitering innebærer, normalt er i strid med lov om dyrevelferd dersom dette må regnes som "unødig". Det enkelte individs lidelse kan anses som unødig dersom det ikke har betydning for artens overlevelse. Det er viktig å være oppmerksom på at det etter dyrevelferdsloven ikke er tillatt med privat initiativ/aksjon for vask og avliving av oljeskadet sjøfugl og vilt (jfr. dyrevelferdsloven § 5). Når det gjelder det siste alternativet framholder Mattilsynet at å ikke foreta seg noe med noen eller alle de berørte dyrene i enkelte situasjoner kan være det mest forsvarlige alternativet etter dyrevelferdslovens § 3. Det må dermed i hver enkelt situasjon foretas en konkret vurdering av hvilke tiltak som kan gjennomføres på en forsvarlig måte. Mattilsynet, Miljødirektoratet og Kystverket har i dag et formalisert samarbeid for å foreta denne vurderingen ved en konkret hendelse med oljeskadet sjøfugl (blant annet gjennom Kystverkets rådgivende gruppe) i forbindelse med statlige aksjoner.

For mindre hendelser som håndteres av IUA vil Miljødirektoratet vurdere hvilke tiltak som vil være aktuelle i den spesifikke hendelsen. Miljødirektoratet konkluderte i 2010 (etter Full City) med at erfaringen tilsier at avlivingsaksjoner med skyting i felt bør unngås da dette kan skremme friske fugler inn i tilgrisede områder og dermed øke skadeomfanget. Dette gjelder også med ferdsel ifm opprydding i området. Man må utvise forsiktighet under aksjonen for å unngå å øke skadeomfanget. Det kan også for enkelte arter være vanskelig å vurdere oljeskaden, spesielt for arter med svart fjærdrakt. DE individene som er i så dårlig forfatning at de lar seg fange inn, bør som hovedregel avlives.

En søknad om tillatelse fra Miljødirektoratet etter viltforskriften, sendes av den som har ansvar for aksjonen.

For håndtering av oljeskadet sjøfugl viser vi til informasjon på Miljødirektoratets internettside⁴. Meldinger om skadet og døde sjøfugl kan sendes til Akutt_sjofugl@miljodir.no

---

³ [Lov om dyrevelferd av 19. juni 2009 nr 97](#)

⁴ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/vann-hav-og-kyst/beredskap-mot-akutt-forurensning/vasking-av-oljeskadet-sjofugl/>

1.6.6. Aksjoner i verneområder

Aksjoner mot akutt forurensning i verneområder skal skje i tett dialog med vernemyndighetene. Kommuner, nasjonalpark- og verneområdestyrene og fylkesmannen har forvaltningsansvar for verneområdene. Miljødirektoratet har det overordnede forvaltningsansvaret.

Spørsmål om dispensasjon fra ferdselsforbud i verneområder gis av ansvarlig myndighet for det enkelte verneområdet. Dette kan være fylkesmannen eller nasjonalparkstyret.

1.6.7. Miljøfaglig rådgivning under aksjoner mot akutt forurensning

Fylkesmannen er miljøfaglig rådgiver for IUA under aksjoner mot akutt forurensning, både kommunale og statlige aksjoner. Det er miljøvernavdelingen hos fylkesmannen som ivaretar rollen som miljøfaglig rådgiver.

Under statlige aksjoner mot akutt forurensning og under aksjoner hvor Kystverket fører tilsyn, er Miljødirektoratet miljøfaglig rådgiver for Kystverket og deltar i Kystverkets Rådgivende gruppe. Det innebærer at Miljødirektoratet blant annet skal gi Kystverket miljøfaglige vurderinger om virkninger av forurensningen på miljøet, oppdaterte råd om prioritering av innsats for å begrense skade på sårbare miljøverdier og råd om miljøundersøkelser og tiltak for å motvirke og redusere skadeomfang, samt gi innspill til overvåkingsplan i etterkant av aksjonen. Fylkesmannen inngår, med sin miljøfaglige og lokale kompetanse, i Miljødirektoratets rådgivning til Kystverket.

Fylkesmannen og Miljødirektoratet har ikke operativt ansvar under aksjoner mot akutt forurensning.

1.6.8. Avfallshåndtering under aksjoner mot akutt forurensning

Kommunen har ansvar for å sikre at avfall fra aksjoner håndteres på lovlig måte og leveres til godkjent mottak. Oljeholdig avfall er farlig avfall og skal leveres til mottak som er godkjent for farlig avfall etter avfallsforskriften kapittel 11. Når det gjelder oljeholdig avfall kan dette generelt anses som farlig avfall dersom innholdet av olje er 1% eller mer. Dersom det ikke er mulig å vurdere skal det ansees som farlig avfall. Dersom det finnes informasjon om olje(ene) er det mulig å bruke vedlegg 2 til avfallsforskriften kapittel 11 for å bestemme om avfallet er farlig avfall eller ikke.

Fylkesmannen kan anwise steder for mellomlagring av avfall under aksjoner mot akutt forurensning.

1.6.9. Grunnforurensning etter hendelser med akutt forurensning

Dersom det er restforurensning i grunnen etter avsluttet kommunal aksjon mot akutt forurensning, skal kommunen registrere stedet (eiendommen) i fagsystemet Grunnforurensning.

Dersom det under aksjoner mot akutt forurensning oppdages gammel forurensning i grunnen, skal kommunen ta kontakt med Miljødirektoratet for å avklare avgrensning mellom håndteringen av den akutte forurensningen (aksjonen) og grunnforurensningssaken.

1.7. Prioriteringskart for innsats ved akutt forurensning

Miljødirektoratet har utviklet Prioriteringskart for innsats mot akutt forurensning. Prioriteringskart inngår som kartlag i blant annet Kystverkets kartklient, [[lenke: Kystinfo beredskap](#)]. Tjenesten erstatter MOB-sjø.

Prioriteringskart formidler prioritert og rangert informasjon om miljø og næring. Hensikten er å sikre standardisert og korrekt atferd under aksjoner mot akutt forurensning.

De som står i situasjonen og skal ta beslutninger, skal ved hjelp av kartfestet prioritert informasjonen umiddelbart ta de riktige valgene, uavhengig av egen kompetanse når det gjelder innholdet. Informasjonen skal bidra til at de første, kritisk viktige handlingene, blir riktig, men karttjenesten vil også gi godt grunnlag for planlegging av aksjoner på lenger sikt og vil være et viktig verktøy for beredskapsplanlegging.

Den primære målgruppen for Prioriteringskartet er den interkommunale beredskapen (IUA), men brukere av Prioriteringskartet kan være alle som leder en innsats mot akutt forurensning i kyst og- strandsonen, også private virksomheter og Kystverket.

Prioriteringskartet er utviklet med utgangspunkt i metodikken beskrevet i veiledning for miljøprioriteringer i oljevernberedskapen (MOB), publisert i 1996. Prioriteringskart følger metodikken for MOB-Sjø, men viser prioriterte og rangerte områder gjennom rutenett. Siden sårbarhet og utbredelse av en ressurs varierer gjennom året er beregningen i Prioriteringskartet gjort per måned, istedenfor inndeling i to årstider som MOB-sjø har hatt.

Metodikken som ligger til grunn for kartet fastslår hvilke verdier som er viktigst og mest sårbare, og hvilke verdier som forvaltningsmessig og politisk er høyest verdsatt. Dette vil bidra til at prioriteringene i første aksjonsfase samsvarer med nasjonale prioriteringer.

Metodikken bruker begrepet "miljøressurs" som overordnet begrep, og dette omfatter både naturlige forekomster (f.eks. et hekkeområde for sjøfugl) og menneskeskapt anlegg som benytter naturressurser (f.eks. et akvakulturanlegg). Videre omfattes naturbaserte aktiviteter, som friluftsliv.

Miljøressurser deles overordnet inn i tre hovedgrupper:

- Biologiske ressurser (arter/organismer, organismegrupper)
- Geografiske ressurser (leveområder, habitater, substrater og landskapstyper)
- Menneskeskapt aktiviteter knyttet til naturlige komponenter (friluftsliv, naturbasert næring)

Som grunnlag for rangering/prioritering benyttes fire faktorer som gis en prioritetsverdi:

1. Naturlighet; om ressursen er naturlig forekommende (i motsetning til introdusert), prioritetsverdi 1-2
2. Erstattelighet; om ressursen kan erstattes økonomisk, prioritetsverdi 1-2

3. Verneverdi; hvilken verneverdi ressursen har, prioritetsverdi 0-3
4. Sårbarhet; hvilken sårbarhet ressursen har overfor olje, prioritetsverdi 0-3

Analysen er gjort med utgangspunkt i grunnlagsdata som representerer ulike ressurser. Hver enkelt ressurs er gitt en prioritet, basert på prioritetsverdier per faktor.

I prioriteringskartet er det blant annet brukt datasett for naturvernområder, naturtyper, friluftslivsområder, gyte- og oppvekstområder og sjøfugl.

For noen av datasettene er kun et utvalg av forekomster benyttet, f.eks. naturtyper. Dette er gjort etter en vurdering av relevans for prioriteringskartet. Alle datasettene er tilgjengelig i GeoNorge, med unntak av sjøfugl.

2. Miljørisikoanalyse §18A-4

2.1. Analysens omfang og struktur

§ 18A-4 Miljørisikoanalyse

Kommunen skal kartlegge aktuelle kilder til mindre tilfeller av akutt forurensning og ha en detaljert, prioritert og kartfestet oversikt over miljøverdier og sårbare naturområder i kommunen. Kommunen skal analysere miljørisikoen forbundet med mindre tilfeller av akutt forurensning forårsaket av blant annet kjemikalier, herunder petroleumsprodukter og andre oljeprodukter, og farlig avfall.

Miljørisikoanalysen skal ta utgangspunkt i hendelser som kan føre til mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger i kommunen. Miljørisiko for de identifiserte hendelsene skal analyseres. Ut fra analysen skal det velges representative scenarier som skal være dimensjonerende for beredskapen. Scenariene skal være konkrete og blant annet beskrive mulig omfang av forurensningen og varighet av aktuelle hendelser.

Miljørisikoanalysen skal oppdateres ved endringer i dimensjonerende scenarier og miljøfølsomhet samt andre endringer som kan påvirke miljørisikoen. Miljørisikoanalysen skal uansett gjennomgås minst hvert fjerde år og om nødvendig oppdateres.

2.1.1. Omfang

Miljørisikoanalysens omfang og detaljeringsgrad vil avhenge kommunens miljørisiko, og om det foreligger en oppdatert miljørisikoanalyse. Grad av miljørisiko påvirkes av i hvilken grad det er sårbare miljøressurser i kommunen og hvilke aktiviteter og installasjoner som medfører en fare for akutt forurensning av jord, vann eller luft.

Selv om forenklinger er mulig, bør miljørisikoanalysens struktur følges, slik denne er beskrevet nedenfor. Dette betyr at alle kapitlene bør være med, selv om det bare vises til informasjon i andre dokumenter.

2.1.2. Struktur

Miljørisikoanalysen av mindre hendelser som kan inntreffe i kommunen, bør ha en grunnleggende struktur bestående av følgende hovedkapitler:

1. Innledning
2. Analyseobjektet
3. Miljørisikoanalyse - analysemetodikk
4. Fareidentifikasjon
5. Risikoanalyse av hendelser
6. Konklusjon
7. Evt. risikoreducerende tiltak

Innledningen bør beskrive arbeidets forankring i forskriftens §18A-4 samt de prosesser i kommunen som legges til grunn for arbeidet - herunder om analysen er blitt utført av personell med tilstrekkelig kompetanse. Dette kapittelet bør også omhandle forutsetninger og avgrensninger for arbeidet, en liste over referanser (underlagsdokumentasjon) og en forklaring av de viktigste begrepene som brukes.

Med analyseobjektet menes en beskrivelse av kommunen. Vi anbefaler at nøkkeltall gjengis kort sammen med aktiviteter om virksomhet og installasjoner som er relevant for å beskrive potensialet for akutt forurensning, f.eks. industri, samferdsel, transport av forurensende stoffer o.l. Den viktigste delen av dette kapittelet gjelder forekomst av sårbare miljøressurser i kommunen som kan rammes av akutt forurensning - se egen beskrivelse i kap. 2.3 nedenfor.

I kapittelet om analysemetodikk beskrives trinnene fareidentifikasjon, fastsettelse av sannsynlighet og konsekvens. Kapittelet beskriver kriteriene som er benyttet i analysen. En anbefalt metodikk er beskrevet nedenfor. Kapittelet må også beskrive kunnskapsgrunlaget og usikkerhet som ligger til grunn for de vurderingene.

Selve analysen starter med en fareidentifikasjon. I dette kapittelet identifiseres hvilke farer - dvs. kilder til hendelser, som kommunen kan bli utsatt for. Kun farer som kan medføre akutt forurensning skal være med. Med utgangspunkt i farene, etableres et representativt utvalg av mindre hendelser som kan medføre akutt forurensning. Hvordan dette kan gjøres beskrives i kap. 2.4.

I kapittelet risikoanalyse av hendelser blir de representative (typiske) hendelsene vurdert. Hvordan dette kan gjøres beskrives i kap. 2.5 nedenfor.

Til slutt utarbeides et risikobilde med tilrådninger som skal tas med videre inn i kommunens beredskapsanalyse.

2.2. Metodikk

En miljørisikoanalyse er en tematisk, avgrenset kartlegging og rangering av mindre uønskede forurensningshendelser i kommunen, og som ikke er dekket av privat, interkommunal eller statlig beredskap.

Metodikken hjelper oss i å vurdere potensialet for akutt forurensning på en strukturert måte. Diagrammet viser en fremstilling av hvordan tidsforløpet før, under og etter en hendelse kan fremstilles slik:

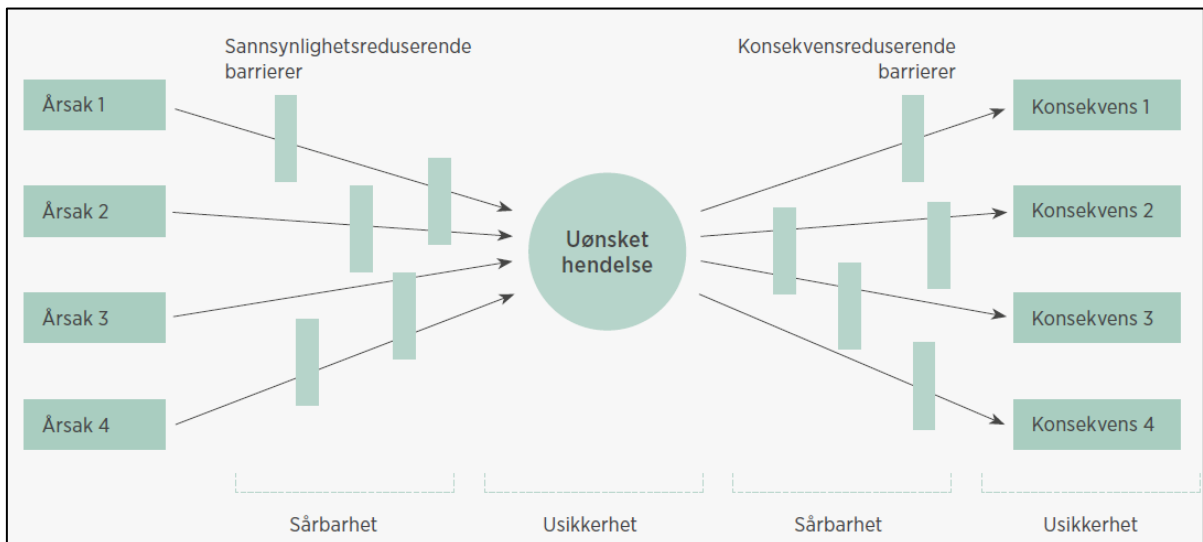

Fig 2.2A: Sløyfediagram (kilde: DSB, Veileder til helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse i kommunen)

Vi ser av diagrammet at en uønsket hendelse kan ha flere årsaker. Typisk vil en stor andel av disse bli hindret av ulike former for barrierer. I noen tilfeller er ikke de sannsynlighetsreducerende barrierene tilstrekkelig - hendelsen inntreffer.

Ser vi på høyre side av diagrammet, kan hendelsen medføre ulike former for konsekvenser. Også her vil det kunne være barrierer som begrenser konsekvensene i ulik grad.

Som eksempel på bruk av dette diagrammet, kan vi tenke oss en hendelse vi har definert som "akutt forurensning fra tankbil med fyringsolje". Årsakene kan være mange - teknisk svikt, tap av kontroll på glatt føre, illebefinnende o.l. Barrierer som gjør at akutt forurensning likevel ikke inntreffer, er autovern, hastighetsregulering, fartsgrense o.l. I de tilfeller hendelsen likevel inntreffer, vil beredskapstiltak eller en veigrøft bidra til å redusere konsekvens.

I vår tematiske miljørisikoanalyse, ser vi *samlet på alle årsaker* og eksisterende barrierer som til sammen bidrar til en sannsynlighet for at hendelsen inntreffer. Vi vurderer deretter bare én type konsekvens, nemlig hvordan forurensningen vurderes å kunne påvirke miljøfølsomme ressurser.

2.2.1. Kriterier for sannsynlighet og konsekvens

Vi anbefaler at det benyttes 5 graderinger av sannsynlighet og konsekvens i analysen. Dette er samme antall som DSB anbefaler for helhetlig ROS.

Med sannsynlighet menes hvor ofte (i gjennomsnitt) kommunen forventer at hendelsen vil kunne inntreffe. Dette vurderes ut fra egen erfaring, liknende kommuners erfaring eller å sammenlikne region eller nasjonalt. Det er også viktig å vurdere kunnskapsgrunnet og usikkerhet, og å ta høyde for fremtidige endringer, slik som vær/klima, endringer i bosetting, aktivitetsnivå o.l.

Følgende gradering av sannsynlighet anbefales:

A: Lite sannsynlig, sjeldnere enn 1 gang hvert 100 år.

- Mindre enn 1% årlig sannsynlighet, typisk årlig forekomst på landsbasis.
- B: Moderat sannsynlig, typisk 1 gang hvert 50-100 år.
1-2% årlig sannsynlighet, i overkant av 10 hendelser årlig på landsbasis.
- C: Sannsynlig, hendelsen inntreffer 1 gang hvert 10-50 år i gjennomsnitt.
2-10% årlig sannsynlighet, hendelsen har nesten skjedd, eller har skjedd i kommunen.
- D: Meget sannsynlig, hendelsen inntreffer hvert 1-10 år.
Mer enn 10% årlig sannsynlighet, hendelsen inntreffer med noen års mellomrom.
- E: Svært sannsynlig, hendelsen inntreffer jevnlig, typisk en til flere ganger årlig.

En godt sammensatt arbeidsgruppe bør samlet kunne vurdere hver hendelse på basis av denne graderingen. Usikkerheten knyttet til vurderingene bør omtales, gjerne med noen betraktninger om hvordan fremtidige endringer (klima/vær, infrastruktur mm) er tatt høyde for.

Vi anbefaler at følgende gradering av miljøkonsekvenser benyttes:

- 1: Svært liten miljøkonsekvens, ubetydelig miljøskade
Ubetydelig påvirkning i umiddelbar nærhet til der hendelsen inntreffer
- 2: Liten miljøkonsekvens, liten kortvarig miljøskade
Forurensning av et lite sårbart område som raskt kan ryddes/saneres (timer)
- 3: Middels miljøkonsekvens, begrenset miljøskade
Forurensning av et noe sårbart område, det tar dager å gjenopprette normalttilstand
- 4: Stor miljøkonsekvens, betydelig miljøskade
Forurensning av en sårbar miljøressurs, det tar uker å gjenopprette normalttilstand
- 5: Svært stor miljøkonsekvens, stor og langvarig miljøskade
Forurensning av sårbar miljøressurs med betydelig utstrekning, langvarig påvirkning

I analyse av mindre hendelser som kommunen skal kunne håndtere alene, er det normalt de tre første kategoriene som benyttes.

Når en hendelse er vurdert med hensyn på sannsynlighet (A til D) og konsekvens (1 til 5), kan den plottes inn i en risikomatrix som har gradert risiko i lav (grønn), middels (gul) og høy (rød). Vi anbefaler at følgende matrise benyttes:

Tabell 2:2B Risikomatrix

SANNSYNLIGHET	MILJØKONSEKVENNS				
	1. Svært liten	2. Liten	3. Middels	4. Stor	5. Meget stor
E. Svært sannsynlig					
D. Meget sannsynlig				HØY	
C. Sannsynlig			MIDDELS		
B. Moderat sannsynlig		LAV			
A. Lite sannsynlig					

2.3. Kartlegging av sårbare miljøressurser

I dette kapittelet skal kommunen redegjøre for sitt naturmiljø og de miljøressurser som er sårbare for påvirkning fra hendelser med akutt forurensning. Både kyst, vassdrag og naturmiljø på land skal kartlegges.

Det er mange kilder til miljøinformasjon. Det må derfor gjøres et utvalg basert på hvilken informasjon som er relevant for å vurdere miljøkonsekvenser ved hendelser.

Disse kildene kan være:

- Kommunens tidligere kartlegginger av naturmiljø
- Fylkesmannens kartlegginger
- Kartlegging av forurenset grunn i kommunen
- Miljøinformasjon i fylkesROS, helhetlig ROS, kommunale planer
- <https://beredskap.kystverket.no/>
(Tema-lag: Miljø)
- <https://kart.naturbase.no/>
(Tema-lag: bl.a. Vern, Ramsarområder, Arter av nasjonal forvaltningsinteresse)
- Store virksomheters egenrisiko
- Kommunalt beredskapsråd (for de som har etablert det)
- Annen viktig lokal informasjon som ikke er dekket av IUAets miljørisikoanalyse

2.4. Farer og uønskede hendelser

Med farer menes kilder til hendelser. For eksempel kan faren *ekstremvær* medføre en rekke ulike spesifikke, stedfestede mindre hendelser med akutt forurensning.

Vi anbefaler at kommunen beskriver følgende type farer:

- Ekstremvær
- Farlig gods håndtering (vegtrafikk, industri)
- Jernbanetrafikk*
- Sjøtrafikk*
- Luftfart/lufthavnvirksomhet*
- Virksomheters håndtering av forurensende stoffer
- Landbruk og håndtering av forurensende stoffer
- Lagertanker, herunder nedgravde oljetanker og rørgater
- Bensinstasjoner og vaskehaller
- Annen fare særskilt for kommunen

* Dersom dette finnes i kommunen

Neste trinn innebærer å definere et utvalg representative (typiske) hendelser innenfor de ulike farekategoriene. Erfaring viser at jo mer konkret hendelsen blir definert, jo enklere er det å tilordne hendelsen en sannsynlighet og konsekvens ved bruk av kriteriene i kap. 2.2.

Eksempel

- (i1) Skred som medfører skader og mindre lekkasje fra objekter/installasjoner i område Brattdalen (fat, drivstoff i kjøretøy, nedgravde tanker o.l.).
- (i2): Flom som medfører skader og mindre lekkasje fra objekter/installasjoner i område Elveoset (fat, drivstoff i kjøretøy, nedgravde tanker o.l.).
- (ii1): Akutt utslipp fra drivstofftank etter trafikkulykke ved vegkrysset Bekkeoset.
- (iv1): Overbunkring av 20 liter bensin av fritidsbåt i Lilleby småbåthavn.
- (vi1): Akutt utslipp av 50 liter hydraulikkolje til avløp fra bilverkstedet i Lilleby.
- (vii1): Mindre akutt forurensning fra landbruk (drivstoff, plantevernmidler mv).
- (viii1): Lekkasje av fyringsolje fra nedgravd privat tank.
- (x1): Lekkasje av 20 liter hydraulikkolje fra tungt kjøretøy i alpinanlegget Fjellvill.

I dette eksemplet ser vi at faren *ekstremvær (i)* har medført identifikasjon av to hendelser, i1 og i2.

2.5. Miljørisikoanalyse

I dette kapittelet vurderes hver enkelt hendelse med hensyn på sannsynlighet og konsekvens, hensyntatt kunnskapsgrunnlag og usikkerhet. Vi anbefaler at dette gjøres ved å utarbeide et kort sammendrag av arbeidsgruppens vurdering av henholdsvis sannsynlighet for-, og konsekvens av hendelsen. I tillegg beskrives kort kunnskapsgrunnlaget og usikkerhet i dette for de enkelte vurderinger.

Eksempel:

Hendelse i1: Skred som medfører skader og mindre lekkasje fra objekter/installasjoner

Sannsynlighet/hendelsesfrekvens:

Det finnes noen områder som er registrert som aktsomhetsområder for jord- og flomskred, kvikkleireskred, steinsprang og snøskred jf. helhetlig ROS for kommunen. Slike hendelser kan medføre skade på objekter og VA installasjoner. Det legges her til grunn mindre hendelser som typisk rammer ett objekt. Sannsynlighet for akutt forurensning styres dermed av både om skred inntreffer og om objekter/installasjoner med forurensende stoffer rammes slik at det oppstår lekkasjer eller ledningsbrudd i grunnen med forurensning av sårbare resipienter.

Sannsynligheten for at hendelsen inntreffer vurderes som moderat - B

Miljøkonsekvensvurdering:

Slike hendelser vil typisk medføre forurenset grunn og transport av forurensning i overvann, bekk eller elv. En slik hendelser vil medføre at sikring av liv/helse blir prioritert slik at konsekvenser for miljøet vil kunne utvikle seg noe over tid. Konsekvensene er typisk sanering av masser eller fjerning av forurensning med absorbenter.

*Konsekvensene for miljøet vurderes som **middels** - 3*

Vurdering av miljørisiko:

Hendelse:	Sannsynlighet (S)					Miljøkonsekvens (K)					Risiko		
	A	B	C	D	E	1	2	3	4	5			
i1		X						X				X	

2.6. Risikobilde og tilrådninger

Når alle hendelsene er vurdert og klassifisert med hensyn på sannsynlighet og konsekvens, kan alle hendelsene legges in i den samme risikomaterisen.

Tabell 2:6 Risikobilde - eksempel

SANNSYNLIGHET	MILJØKONSEKVENNS				
	1. Svært liten	2. Liten	3. Middels	4. Stor	5. Meget stor
E. Svært sannsynlig	vi1				
D. Meget sannsynlig		i1	viii1		
C. Sannsynlig		vii1	ii1, iv1	x1	
B. Moderat sannsynlig		i2			
A. Lite sannsynlig					

Det er vanlig at slike mindre hendelser som kommunen skal ha beredskap til å håndtere i hovedsak blir plassert oppe mot venstre i matrisen, dvs. relativt ofte forekommende hendelser med moderat konsekvens. Vi ser i dette eksempelet at hendelse x1 vurderes å ha stor risiko. Det bør derfor vurderes om forebyggende tiltak (barriere) bør vurderes slik at sannsynligheten for hendelsen reduseres fra C til B eller A.

Miljørisikoanalysen avsluttes ved å fremme tilrådninger til beredskapsanalysen. Dette kan omhandle tema som:

- Hvilke aktører som bør trekkes inn for å vurdere beredskap
- Hvilken kompetanse som bør trekkes inn i det videre arbeidet med dimensjonering av beredskapen
- Tjenester, metoder og materiell som bør inngå i vurdering av beredskap

2.7. Valg av dimensjonerende hendelser

Mens miljørisikoanalysen typisk omfatter et større antall hendelser, dvs. "det meste som kan skje" - innebærer dimensjoneringen å finne frem til det fåtall hendelser som er styrende for hvilke beredskapsressurser kommunen trenger for å oppfylle sine plikter.

Utgangspunkt for valg av dimensjonerende hendelser er listen over hendelser fra miljørisikoanalysene, sortert på basis av risiko (rød - gul - grønn). Ved valg av dimensjonerende hendelser er det viktig at de hendelsene som kan medføre en mulig størst miljøfare/miljøkonsekvens for eventuelt sårbare naturverdier (f.eks. verneområder), blir prioritert og tatt med som dimensjonerende hendelser.

Disse dimensjonerende hendelsene med tilhørende scenarioer vil også danne grunnlaget for utvikling av beredskapsplan med tiltakskort (innsatsplaner) og øving av beredskapen.

For å sikre fokus på riktig type hendelser, anbefaler vi at utvelgelsen av dimensjonerende hendelser for kommunal beredskap mot akutt forurensning skjer ved bruk av kriterier. Disse kan betraktes som et filter som alle hendelsene fra miljørisikoanalysen skal sjekkes opp mot.

Trinn 1

Det første trinnet innebærer at hver hendelse i miljørisikoanalysen vurderes med hensyn på følgende kriterium:

1. Med utgangspunkt i hendelsens potensielle konsekvens (fra miljørisikoanalysen), er det fornuftig (rimelig) at kommunen etablerer en beredskap for å håndtere denne hendelsen?

Dersom hendelsen oppfyller kriteriet, skal den med videre til trinn 2.

Det første de bør spørre seg om her er om konsekvensen ved den antatte hendelsen er akseptabel, eller om det bør etableres beredskap for å skadebegrense. Hvor sannsynlig det er kommer i annen rekke.

Ved hendelser hvor antakelser om sannsynlighet er svært lave må man spørre som det allikevel vil være akseptabelt å ikke være forberedt med noen form for beredskap i kommunen for å skadebegrense - tross liten sannsynlighet. Hvis svaret på dette er «ja» dette er akseptabelt, gjennomføres ingen beredskapsanalyse for denne hendelsen i kommunen, men søkes dekket gjennom den totale beredskap i IUA. Hvis svaret er «nei», det vil ikke være akseptabelt at denne hendelsen inntreffer uten noen form for kommunal beredskap gå videre til trinn 2:

Trinn 2

For hendelser som etter trinn 1 skal vurderes videre for beredskapsanalysen, gjøres det en vurdering av i hvilken grad de oppfyller ett eller flere av følgende kriterier:

2. Er dette den hendelsen som er mest mannskapskrevende å håndtere?
3. Er dette den hendelsen som er mest materiellteknisk krevende (spesialutstyr)?

4. Er dette den hendelsen som krever mest fagkunnskap å håndtere?
(miljøkunnskap, spredningsvurderinger, prøvetaking o.l.)?
5. Er dette den mest typiske hendelsen innenfor sin kategori?
(utslipp til sjø, vassdrag, grunn eller luft)

Det er tilstrekkelig at hendelsen oppfyller ett av kriteriene 2-4. Det siste kriteriet benyttes dersom det finnes flere hendelser som likner hverandre. Da er det fornuftig å velge den hendelsen som arbeidsgruppen mener beredskapen bør bygge på, og øve på å håndtere.

3. Beredskapsanalyse §18A-5

3.1. Analysens struktur

§ 18A-5. Beredskapsanalyse

Kommunen skal på grunnlag av miljørisikoanalysen og de dimensjonerende scenariene utarbeide en beredskapsanalyse.

Beredskapsanalysen skal fastsette rammene for kommunens beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning ved at det for hvert av de dimensjonerende scenariene som et minimum bestemmes og begrunnes:

- a) organisering av beredskapen,
- b) nødvendig beredskapsutstyr,
- c) nødvendig mannskap, og
- d) responstid.

Beredskapsanalysen skal oppdateres ved endret miljørisiko, endret sammensetning av personell og materiell, ny kunnskap om teknologi og miljøårbarhet samt andre endringer som kan påvirke beredskapen. Beredskapsanalysen skal uansett gjennomgås minst hvert fjerde år og om nødvendig oppdateres.

3.1.1. Struktur

Kommunens beredskapsanalyse av mindre hendelser bør ha en grunnleggende struktur bestående av seks hovedkapitler:

1. Innledning
2. Utvikling av scenarioer
3. Bestemme operative mål
4. Identifisere ressurser som innfrir målene
5. Organisering

Beredskapen skal kunne håndtere akutt forurensning som skyldes ordinær aktivitet i kommunen, og som ikke er dekket av privat beredskap, - for eksempel beredskapspliktig industri. Analysen skal identifiserer behov for kompetanse, bemanning og materiell som er nødvendig for å nå kommunens operative ambisjoner (operative mål).

3.1.2. Analysens innledning

Innledende kapittel bør beskrive formål, krav, styrende dokumenter, forutsetninger, begrepsbruk og arbeidsprosessen. Sistnevnte bør omfatte oversikt over møter og hvem som deltok. Det er viktig at rett kompetanse har medvirket til analysen. Typisk gjelder dette miljø, brann/redning, tekniske tjenester, vann og avløp og aktører som beredskapen vil være avhengig av.

Formålet med analysen er at kommunen får en risikobasert og begrunnet beredskap, slik at kommunen/IUA tydelig kan kommunisere hvilke hendelser den skal kunne håndtere.

Det er derimot viktig å skille mellom dimensjonering mot mindre hendelser og kommunens plikt til å yte førsteinnsats ved enhver hendelse.

3.2. Utvikling av scenarier

Etter at de dimensjonerende hendelsene er valg, bør det utarbeides en beskrivelse av hendelsens forventede forløp - et scenario. Beskrivelsen vil gjøre det enklere å bestemme operative mål for beredskapen.

Det er opp til kommunen å bestemme om hendelsen skal knyttet til ett bestemt sted, for eksempel der miljøkonsekvensene blir størst, eller om det skal være en generell hendelse som kan inntreffe flere ulike steder i kommunen. Stedfestede hendelser er ofte enklere å forholde seg til og å planlegge for. Likeledes er det en fordel om type og mengde forurensende stoff (drivstoff, kjemikalier, plantevernmidler, hydraulikk, maling osv.) inngår i beskrivelsen.

Det kan være nyttig å dele scenario-beskrivelsene opp langs en tidslinje:

- Hendelsen oppdages og varsles
- Forurensningen sprer seg mens beredskapen mobiliseres
- Beskrivelse av situasjonen i det øyeblikket beredskapstiltakene skal settes inn

3.3. Bestemme operative mål

Basert på scenarioene, utarbeides operative mål for den beredskapen som skal håndtere hendelsen. Det er kommunen som på denne måten definerer ambisjonsnivå ut fra kartlagt risiko, rammevilkår og føringer samt kommunens egenart (geografi, bosetting, naturgitte forhold).

De operative målene bør være kvantitative og egnet for dimensjonering - bestemme hvilke beredskapsressurser som skal inngå i kommunens beredskap mot akutt forurensning.

Typiske operative mål er:

- Responstid (tid fra hendelsen inntreffer/oppdages, til tiltak iverksettes)
- Tid til gjennomført evakuering eller avsperring av skadested
- Evne og tid til å stoppe lekkasjer
- Mål knyttet til vurderinger, kompetanse eller analyser (miljøpåvirkning, prøvetaking, spredning mv)
- Fysiske mål (f.eks. tid for å etablere barriere rundt en småbåt, en grøft, grave opp en nedgravd tank, fjerne en mengde forurensning o.l.)
- Mål knyttet til informasjonstiltak

3.4. Identifisere ressurser for å nå operative mål

Med utgangspunkt i operative mål for de dimensjonerende hendelsene og scenarioene, identifiseres de beredskapsressursene som vurderes nødvendig for å nå målene.

Vi deler beredskapsressursene inn i:

- Mennesker (antall)
- Kompetanse (type kunnskap/erfaring, sertifikater o.l.)
- Materiell (spesialutstyr, tekniske tjenester, kjøretøy, båter, prøvetakingsutstyr o.l.)

Ressursenes tilgjengelighet bør inngå i vurderingen, herunder vaktordninger og lokalisering av ressursene.

Det anbefales at IUAet innhenter informasjon om ressurser hos medlemskommunene som IUAet kan dra nytte av ved større hendelser.

Dersom kommunen har etablert kommunalt beredskapsråd med andre beredskapsaktører og aktuelle virksomheter vil også dette være en arena som legger til rette for kunnskap på tvers og mulighet til forpliktende avtale for ressurstilgang.

Slike ressurser kan være:

- Kompetanse (miljøkunnskap, innehaver av sertifikater til båter, kjøretøy, kraner mv).
- Ressurser til graving og forflytting av masser.
- Oljelenser.
- Arbeidsbåter (rekognosering, prøvetaking, lenseutsetting).
- Annen særskilt kompetanse eller ressurser IUAet bør se på som del av fellesskapet.

3.5. Organisering

Beredskapsanalysens siste trinn innebærer en vurdering av organisering av beredskapen. Det vises her til § 18A-6 andre ledd hvor det er gitt minimumskrav til beredskapsorganisasjonen.

4. Utvikling av beredskapsplan §18A-8

4.1. Innledning

§ 18A-8 Beredskapsplan

For det interkommunale samarbeidet om beredskap mot akutt forurensning skal det utarbeides en beredskapsplan som beskriver den etablerte beredskapen, jf. § 18A-6. Beredskapsplanen skal omfatte både den interkommunale beredskapen og deltakerkommunenes lokale beredskap, jf. § 18A-3 andre ledd.

Beredskapsplanen skal minst beskrive den etablerte beredskapens organisering, bemanning, innsatsutstyr og personlig utstyr. Beredskapsplanen skal angi innsatsplaner for de dimensjonerende scenariene.

Kommunestyret i deltakerkommunene skal godkjenne beredskapsplanen.

Beredskapsplanen skal oppdateres når endringer i miljørisikoanalyse eller beredskapsanalyse gjør dette nødvendig og ved andre endringer av betydning for beredskapen. Beredskapsplanen skal uansett gjennomgås minst hvert fjerde år og om nødvendig oppdateres.

Dette kapittelet omhandler hvordan IUAet bør utvikle og revidere sin beredskapsplan.

Det er opp til IUAet å bestemme i hvilket format IUAets beredskapsplan mot akutt forurensning skal utarbeides. Uavhengig av format skal beredskapsplan gjøres tilgjengelig for Kystverket ved behov. De mest aktuelle alternativene er:

- Elektroniske dokumenter med papirkopi/perm
- Elektronisk krisestøtteverktøy ("app") spesielt tilpasset formålet

Det er viktig at det etableres et system som holder løpende oversikt over revisjoner og revisjonshistorikk. Dersom et elektronisk verktøy blir valgt, kan det være nødvendig å supplere dette med noe elektronisk dokumentasjon slik at planmalen innfris. Fordelen med elektronisk krisestøtteløsninger er at disse også ofte kan benyttes som et varslings-, kommunikasjons-, og loggføringsverktøy.

4.2. Beredskapsplanens struktur - planmal

4.2.1. Organisering av interkommunal beredskap mot akutt forurensning

Organisering av interkommunal beredskap mot akutt forurensning er beskrevet i DSBs *Veileder om Enhetlig Ledelsessystem (ELS) ved håndtering av hendelser innen brann, redning og akutt forurensning* - kapittel 6:

<https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/veiledereveileder-handboker-og-informasjonsmaterieill/veiledere/veilederveilederveileder-om-enhetlig-ledelsessystem-els.pdf>

IUAets organisasjonskart bør presenteres i beredskapsplanens administrative del der ansvar og oppgaver for hver rolle/funksjon blir definert i tråd med ELS.

4.2.2. Planmal

Ved en statlig aksjon mot akutt forurensning, må det påregnes at flere IUA må innordne seg en statlig aksjonsledelse. Organisering av IUA-et i tråd med ELS-prinsippet og beredskapsplanverk med lik struktur gir forutsigbarhet for den statlige aksjonsledelsen og alle eventuelle forsterkningsressurser som sivilforsvarsdistrikt, andre omkringliggende brann- og redningsvesen med flere.

Fordi ulike digitale verktøy kan benyttes, må denne planmalen betraktes som en sjekkliste for hvilke informasjonselementer som bør være med. For de som velger et planverk basert på elektroniske dokumenter og papirkopier, vil planmalen være egnet som innholdsfortegnelse med stikkord (*i parentes*) om hva kapitlene bør omhandle.

A: OPERATIV DEL

A1: Innledning

- Innsatsnivå og fasene i en aksjon mot akutt forurensning
  - (*privat, kommunal/interkommunal og statlig aksjon*)
- Geografisk virkeområder

A2: Organisering

- Etablering av IUA
- Aksjons- og innsatsledelse
- Varsling og mobilisering
- Skiftordning og bemanning
- Loggføring

A3: Ledelse (Innsatsleder og aksjonsleder)

- Møtehjul
- Kommunikasjon med overordnede og sideordnede enheter

A4: Operasjon

- Innsatsordre (som styrer innsatsen på innsatsstedet)
- Taktisk ledelse av innsatsen
- Statusmøter og rapporter

A5: Planlegging og miljø

- Innsatsplan
- Felles situasjonsbilde
- Prognostisering av hendelsen
- Miljø
- Prøvetaking

A6: Logistikk

- Logistikkplan
- Innkjøp
- Personell
- Materiell
- Forpleining
- Transport
- Samband og kommunikasjon
- Avfallshåndtering

A7: Informasjon

- Ansvarlig for informasjon og fordeling av oppgaver
- Pressesenter

A8: Økonomi og administrasjon

- Regnskap
- Krav og refusjoner

A9: Sikkerhetskoordinator

- Verneombud

A10: Liaison

B: ADMINISTRATIV DEL

B1: Formell organisering. Om IUAet og medlemskommunene

B2: Delegering til IUA

B3: Samarbeidsavtaler

B4: Administrasjon av beredskapen

- Årsmøte
- Beredskapsstyret og sekretariat
- Opplæring og øvelser
- Kompetanseoversikt
- Ansvar og oppgaver
- Lovgrunnlag

B5: Definisjoner og forkortelser

B6: Vedlikehold, distribusjon og revidering av beredskapsplanen

B7: Demobilisering (*tilbakeføring av ressurser*)

B8: Avslutning (*dokumentasjon, økonomi, juridisk*)

4.2.3. Eksempel på innsatsordre og sjekkliste for roller

Fordi planverket kan legges inn i et krisestøtteverktøy, vil form og format for de operative delene av planverket kunne styrt av verktøyet.

For de som ikke benytter slike verktøy, kan disse eksemplene på innsatsplan og sjekkliste benyttes.

Eksempel på Innsatsordre

Innsatsordre

Gjennom innsatsordre iverksettes innsats på innsatsstedet. Fempunktordre benyttes:

1. Orientering om situasjonen

Orienteringen gis på bakgrunn av den informasjonen en til enhver tid har. Status for hendelsen, enheter i innsats, vær-situasjonen (hva, hvor, når, andre på stedet).

2. Oppdrag

En kortfattet beskrivelse av oppdraget.

3. Plan og utførelse

Beskrivelse i grove trekk hvordan situasjonen skal håndteres vurdert ut fra tilgjengelig informasjon (hvordan skal oppdraget løses).

4. Administrasjon og forsyningstjeneste

Kort beskrivelse av logistikk; personell (innkvartering, bespising osv) og materiell (behov for ressurser).

5. Ledelse og samband

Kort beskrivelse av innsatsorganisasjonen med ansvar og myndighetsforhold.

Beskrivelse av sambandsdiagram (hvor er din plass, hvilke kanaler brukes, radionett eventuelle mobilnummer).

Eksempel på sjekkliste

Rollene i IUAets beredskapsorganisasjon er jf ELS: Innsatsleder Land, Sikkerhetskoordinator, Økonomi/administrasjon, Operasjon, Planlegging og miljø, Logistikk, Skadestedsleder Land/Kyst/Sjø, Sektorleder samt Teigleder.

Innsatsplanen og sjekklister for roller utgjør til sammen IUAets handlingsmønstre.

Leder operasjon

Leder Operasjon skal sørge for at ordre fra innsatsleder blir iverksatt slik at ressursene benyttes optimalt og rapportere om utviklingen på skadested. Leder operasjon skal gi innspill til planlegging og miljø om forholdene på skadestedet og personellsituasjonen.

Sjekkliste - oppgaver

- Lede alt arbeid innen stabsfunksjonen Operasjon
- Motta varsel og møte i aksjonsentralen
- Oppdatere seg om situasjonen (status for varslings, tiltak)
- Gi innspill til planlegging og miljø for utarbeidelse av innsatsplan
- Sørge for å iverksette alle tiltak besluttet av innsatsleder i innsatsplanen ved å utforme ordre til skadestedsleder(e)
- Fortløpende kontrollere og vurdere de iverksatte tiltakene og resultater av disse. På bakgrunn av dette vurdere og foreslå videre tiltak eller relevante alternative tiltak
- Sørge for nødvendig bemanning i stabsfunksjonen Operasjon
- Holde funksjonslederne i staben oppdatert om innsatsen og antatt videreutvikling
- Holde kontakt med, orientere, gi ordre og motta situasjonsrapport fra skadestedsledere, rådgivere og andre involverte
- I samarbeide med skadestedsledere, gi ordre om og kontrollere utførelsen av tiltak mot sekundærforurensninger
- Delta i ledermøter i staben
- Bistå innsatsleder og de andre funksjonslederne med faglig informasjon og råd
- Foreslå bruk av rådgivere på skadested eller hos innsatsledelsen i samråd med øvrige stabsledd
- Sammen med planlegging og miljø sikre at innsatsressurser plottes på kart
- Gi tilbakemeldinger til logistikk om utstyr og tilstand
- Påse at det utarbeide vaktlister som tilpasser bemanningen til behovet
- Sørge for at aktiviteter, tiltak og beslutninger blir loggført
- Sørge for at dokumentasjon i Operasjon fortløpende blir samlet
- Leder operasjon rapporterer til innsatsleder
- Gi innspill til planlegging og miljø om tidspunkt for-, og hvordan avslutning av innsatsen, bør skje
- Motta ordre om demobilisering for hvert enkelt område fra innsatsleder
- Sørge for at ordre om demobilisering blir gitt videre til alle involverte og følge opp demobiliseringen
- Bistå logistikk med avslutningen av inngåtte avtaler om leie eller kjøp av utstyr og tjenester
- Samle inn og systematisere dokumentasjonen fra Operasjon. Oversende dette til planlegging og miljø

Miljødirektoratet

Telefon: 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no

Nett: www.miljodirektoratet.no

Post: Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo: Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Miljødirektoratet jobber for et rent og rikt miljø. Våre hovedoppgaver er å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning.

Vi er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet og har mer enn 700 ansatte ved våre to kontorer i Trondheim og Oslo, og ved Statens naturoppsyn (SNO) sine mer enn 60 lokalkontor.

Vi gjennomfører og gir råd om utvikling av klima- og miljøpolitikken. Vi er faglig uavhengig. Det innebærer at vi opptre selvstendig i enkeltsaker vi avgjør, når vi formidler kunnskap eller gir råd. Samtidig er vi underlagt politisk styring. Våre viktigste funksjoner er at vi skaffer og formidler miljøinformasjon, utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet, styrer og veileder regionalt og kommunalt nivå, gir faglige råd og deltar i internasjonalt miljøarbeid.